

ГОДИНА XII.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 33.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

Изази за време бављења позоришне дружине у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца по један пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

УСПОМЕНА НА ПОК. ПРИЈАТЕЉА. ОД МИШЕ ДИМИТРИЈЕВИЋА.

(Свршетак.)

Нови Сад у оно доба није имао железнице. Лађе пак зими нису пловиле. Морао је путовати преко Кикинде. Од Кикинде ишао је колима. Био је баш први дан Божића, кад је требао у вече да стигне у Нови Сад. Али га на новосадском хатару стигне неприлика, и он мораде ту ноћ на једном простом салашу преноћити.

Дошао је дома изнурен, једва је могао од пута к себи доћи, и од то доба није више ни излазио на улицу, премда је већину тога времена провео на ногама.

Предвиђао је, да ће умрети. Пријатељи, који му одлажаху, међу којима сам и ја био, храбрише га. Но он је од прилике знао, колико му те утехе важе.

У почетку је још нешто радио. Ту је написао за „Јавор“ још и приповетку „Млетачке тавнице.“ То му је био последњи књижевни рад.

За то време родила му се кћерка, која је само неколико дана живела. Кад је умрла, и кад сам му с тога своје жаљење изјавио, рече: „Отишла је, сиротица, да покаже пут своје оцу.“

На неколико дана пред смрт седео је сам у соби за столом на дивану. У тој самоћи од дуга времена играо се с ножиком. Резао је и парао по столу, и у тој игри изреже надгробни камен са жалосном врбом, а на камен уреже ова штампана слова: „Овде лежи Коста Трифковић.“

Нису се била навршила ни два месеца дана од доласка његова из Италије, и он мораде прекинути борбу живота. У-

мрљо је у среду, 19. фебруара по нашем календару.

Знајући, да ће умрети, расположио је и наредио све своје приватне ствари. Па мислио је том приликом и на своје књижевне радове. Пописао их је све и поређао, те тај списак даде на неколико дана пред смрт своје пријатељу Тоши Недељковићу, кад га је овај посетио, са жељом, да му се после смрти дела уједно издаду. Тај списак лежи у овај мах пред-а-мног. То му је ваљда последњи рукопис. У том рукопису није му рука више поуздана, али се у њима могу још његове црте распознавати.

Ево тога списка, или боље садржаја његових целокупних дела, онако, како их је он на том листићу поређао:

Предговор.

Биографија.

А. Драматска дела.

1. Веселе игре.

- а) *Француско-пруски рат.*
- б) *Честитам.*
- в) *Школски надзорник.*
- г) *Избирачица.*
- д) *Љубавно писмо.*

II. Слика из живота, драмолет.

- а) *Младости Досиш. Обрадовића.*
- б) *Ни бадњи дан.*

Б. Приповетке.

- а) *Суђено.*
- б) *Иванчији гроб.*
- в) *Млетачке тавнице.*

В. Критике.

а) На јаван морал.

а) *Онда је што друго.*

б) *Фршије фире.*

β) Позориште.

1. *Записници ђаволови.*

2. *Париски кочијаш.*

3. *Париска сиротиња.*

4. *Записници ђаволови. Јовановић*

као гост.

5. *Талица.*

6. *Кућна катица дра Фауста.*

7. *Циганин.*

8. *Присни пријатељи.*

(Свршиће се.)

Прослава 25-годишњег глумовања Иване Сајевићке.

О тој прослави добисмо од очевидца овај опис: Гледалиште хрватског позоришта било је већ у 6 сахата дупком пуно, а то је, ако се не варамо, код нас реткост. И тада чуемо два пута зазвонити звонце и пред нама се дигне застор, те нам отвори видик на красан приказ. Лево (увек од гледалаца) стајала је свечарица, једва се уздржавајући, да је не савлалају осећаји. Сада ступи пред њу дични равнатељ хрватске драме, те предаде најпре свечарици дар кр. повереника за хрв. позориште *Јосипа Кнајзла*, а затим поздрави свечарицу овим лепим речима:

„*Велештована колегице!* Радосним срцем дочекасмо сретни дан, када Ти је досуђено славити 25-годишњицу неуморна рада у храму наше Талије. Ко је као Ти вршио лепо ово узвишено звање, онако ревно, пожртвовно и уметничким одушевљењем као Ти — тај се може поносом осврнути на преваљени уметнички пут, јер заслужује једнодушно признање свега народа и многобројних пријатеља наше Талије.

Велецењена колегице! Ми, Твоји другови у звању, разиграним срцем честитамо ти славу, које данас славиш, молећи те, да примиш том пригодом малени овај дарак, који нека Те сав Твој живот сећа другова и штоватеља твојих! Слава ти дична прегалице уметности! Провидност Божја сачувала те много још година хрватској нашој Талији. Живила!“

За тим предаде јој дарове чланова хрватске драме, и то сребри лавор-венац и красно увезани пригодни сонет Харамбашићев.

Редитељ опере В. И. Антон предаде јој дар оперног особља са адресом, поспратив своје даровање са неколико топлих, искрених речи.

Танута, да је једва могла смоћи гласа, прозбори дична свечарица ове красне, искрене речи:

„*Велештовано опћинство!* Још као младој девојци, почетници на пољу уметности, запљескала ми је многа рука оних штоватеља уметности, који се сваком наденуном подмладку наше хрватске Талије искрено веселе. Милозвук тога

пјеска остаде ми у вечној успоми. Он ми је био потицалом и кажицутом на трновитој и тешкој стази, којом сам пошла. Но многобројни докази наклоности славног опћинства улепшали су бујним чаром ту стазу, те ме осоколили и ојачали у толико, да ни сама не знам како је већ четврт столећа прошло, а ни дух нити воља моја није малаксала. Па ево и данас, на дан моје славе, допаде ми у част толико одликовања славнога опћинства, милих колега и пријатеља, да ми не достаје снаге и речи, како да се захвалим и одужим. С тога молим вишењег творца да ми подели још коју годину здравља и снаге, да вам се на овим истим даскама, на које сам пре 25 година ступила, и којима ћу до гроба верна остати, свесним радом бар до некле могу одужити. Ал' пошто, осим харне душе моје, ништа вечнога на мени нема, то молим славно опћинство само за једно: Ако ми дух клоне и снага малакше нека ми и онда стрпљиво пришапне: „Ти си ипак наша Ивана“.

Када је Сајевићка свршила, заори такав пјесак, да му није било ни краја ни конца.

Чим се слегао пјесак, видели смо приказ којег нећемо заборавити за цела живота.

Када се свечарица окренула да прими даљне дарове, појави се мала јој дражешћу слична ћерка, те јој пружи киту цвећа и проговоритихим гласићем: „На, мама, ја ти честитам!“

Сајевићка није се могла уздржати, нег сузна ока од радости дигне ћерку, те јој живо неколико пута пољуби.

Ја не сумњам да је то за свечарицу био најлепши моменат у целом славу, та тада јој смела да у слављеном тренутку ужива не само као уметница него и као мајка.

Громки усклици: „Живила“ и аплаус нијаштео да престане дуго и дуго.

За тим је настављено предавање даровања. Ти су дарови били:

1. Сребри лавор-венац с натписом: „Врло другарици Ивани Сајевић пригодом двадесетпет

годишњице глумовања чланови драме. Загреб, 16. новембра 1887.“

2. Пригодни сонет, који је спевао Аугуст Харамбанић, у красном везу књиговесца Шнајдера, од чланова драме.

3. Златна гривна са два бриљанта, од чланова опере.

4. Адреса од чланова опере и оркестра.

5. Сребрне утвари за сто у лепој касети, од управе народ. српског позоришта новосадеког.

6. Бриљантне минђуше од кр. повереника за хрватско позориште, Јосипа Кнајзла

7. Хаљина од плиша, лепеза и јастук од цвећа, од загребачких госпођа.

8. Две касете сребрнине, од штоватељица.

9. Ловор-венац са натписом; „Врлој уметници Иванки Сајевић свеучилишни грађани. 16. Новембра 1887.“

(Свршиће се.)

ЛИСТИЋИ.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У Н. САДУ.

(„*Стеван последњи босански краљ*“). Историјска трагедија у 5 чинова, од Мите Поповића).

Управа нашег позоришта показала је леу пажњу, а у неку руку учинила је и племенито дело, што је дала приказати 22. новембра о. г. ту пуну позоришног ефекта трагедију нашег оболелог песника. И спуштене цене учиниле су своје, те је публике много више него обично било на овој представи, која је доста добро текла. У томе има највише заслуге г. Ружић, који је скроз и скроз промишљеном и лепо изведеном игром својом учинио као Стеван на гледаоце о гroman утисак, који се не да збрисати. За ту лепу игру своју заслужио је тога вечера у потпуној мери венац признања. После њега истакла се понајвише гђа Л. Хаџићева, која Дивну изводи с великом вољом и разумевањем. Нарочито сцена у тамници пошла јој је и овом приликом јако добро за руком. Па и остали редом, а нарочито г. Лукић (Тома Остојић), г. Миљковић (Радивој), г. Милојевић (Томазини), гђа Д. Ружићка (Ана), и гђа Софија Вујићка (Катарина) задахнули су своје улоге правим животом, те им је публика више пута изјављивала своје допадање.

—P—

СРП. НАР. ПОЗОРИШТЕ У БЕОГРАДУ.

(*Ред позоришних представа.*) У кр. српском народном позоришту у Београду одређен је био овај ред представа:

У уторак 24. новембра: „*Два цванцика*.“ Шала у 4 чина, од М. Ђ. Глишића.

У четвртак 26. новембра: „*Креолка*“ Драма у 5 чинова, од А. Белоа. (Први пут.)

У суботу 28. новембра: „*Краљ Лир*“ Трагедија у 5 чинова, од В. Шекспира, превели Ј. Д. Стефановић, Л. Костић и А. Хаџић, за српску позоришницу удесно А. Хаџић. (Ова представа даје се у корисет Тони Јовановићу, редитељу.)

У недељу 29. новембра: „*Пуш око земље за*

осамдесет дана.“ Позоришна игра с певањем у 5 чинова и 14. слика, написали А. Д’Енери и Жил Верн

ЧИТУЉА.

(† *Душан Степић.*) 11. новембра о. г. умрбо је у Загребу *Душан Степић*, глумац, кориса и инспекцијенат народнога позоришта у 32. години живота свога након дуге и тешке болести. Покојник је пред смрт своју хтео отпутовати у Паланку у Бачкој, да код своје мајке и сеје потражи неге и лека, ал’ то, сиромах, не дочека. Већ спреман путу — отпутовао је вечном крају, где га борба овога живота не ће кињити. Покојник је био син нашег „*чика-Паје*“, садањег деловође српске народне позоришне дружине Паје Степића и брат познате глумице у Београду Јулке Јовановићке. Он је био веома ревностан и савестан члан хрватске позорнице. Као глумац није могао успети, да дође на глас, али као кориса спадао је међу најбоље чланове оперног збора, те је био вешт и веома савестан певач. У последње време служио је на позорници код драме као инспекцијенат, па се у том могао похвалити леним искуством. Као колега био је нежан и добар друг, те су га сви чланови како опере тако и драме волели и поштовали. Потреб му је био 12. новембра о. г. На гробу му је говорио надгробно слово пречасни отац Амвросије Павловић на утеху растужене родбине и садругова, а у славу покојникову. После говора отпевао је оперни збор песму „*Тужаљку*“, која је свакога до суза дирнула. Сва три позоришна друштва: загребачко, новосадеко и београдско, положила су на одар му лепе венце. Покојника оплакује отац му Паја, мати, сестре Јулка и Анђелија, и и жена му. Покојник је од 1. септембра 1871. до 23. септембра 1873. био члан наше народне позоришне дружине и ту се одликовао у приказивању мањих комичних улога. Лака му била црна земља! Вечан му био спомен међу нама!

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

14. ПРЕДСТАВА.

ВАН ПРЕПЛАТЕ.

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 29. НОВЕМБРА 1887.

Уз пријатељско суделовање српске новосадске певачке дружине

Први пут :

КАВРГА.

СЛИКА ИЗ СРПСКОГ НАРОДНОГ ЖИВОТА, С ПЕВАЊЕМ, У 3 ЧИНА, НАПИСАО Ј ГРЧИЋ.
МУЗИКА ОД А. МИЛЧИНСКОГ. (РЕДИТЕЉ : ДОБРИНОВИЋ.)

ОСОБЕ:

Газда Зарија Рузмировић	Ружић.
Матрона, његова жена	Д. Ружићка.
Ваја, њихов син	Добриновић.
Ковиљка, вајина млада	Л. Хаџићева.
Госпоја Тина, попадија	Ј. Добриновићка.
Газда Стипа Подруговић	Врга.
Андрија, његов син	М. Димитријевић.
Марко Илинчић	Милојевић.
Јула, његова жена	З. Милојевићка.
Криста Балварчева	М. Максимовићева.
Трива Мармон	Марковић.
Крета Павитовић	Миљковић.
Гаша Азаповић	Васиљевић.
Аксентија Бабанов	Лазић.
Деда Јелисија, крчмар	Лукић.
Први } жандар	Кестерчанек.
Други }	В. Димитријевић.

Селјани и селјанке. Збива се у српском једном селу у Славонији.

У уторак 1. децембра по други пут: „ФАУСТ“. Трагедија у 5 чинова, написао В. Гете, превео др. Милан Савић, за српску позорницу удесио А. Хаџић.

Улазнице могу се добити у позоришној писарници од 9—12 пре и од 3—5 сахата после подне, а у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.

(B. dt. fiz.)